

Mottagare
Regionstyrelsen

Motion. Övervakningskameror på offentliga platser.

Förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Motionen avslås.

Ärendebeskrivning

Hannes Müller (-) yrkar i en motion att Region Gotland, i samråd med Polisen Gotland och Säkerhetspolisen, ska upprätta en lista på lämpliga platser för övervakningskameror i det offentliga rummet och ansöka om tillstånd för dessa hos Länsstyrelsen.

Regionstyrelseförvaltningen har gjort en översiktlig omvärldsbevakning och stämt av med relevanta aktörer kring eventuella identifierade behov av kameraövervakning på idag obevakade platser.

Lagrum och riktlinjer

Kamerabevakningslagen (2018:1200), Brottsdatalagen (2018:1177) och Dataskyddsförordningen (2016/679) reglerar bland annat kamerabevakning och hanteringen av det inspelade materialet. För vägledning i frågor som rör dataskydd finns även Integritetsskyddsmyndigheten och på myndighetens hemsida finns information som förtydligar de regler som gäller för området. Kamerabevakning behöver alltid vägas mot enskildas personliga integritet. Ett syfte att kamerabevaka en plats för att förebygga, förhindra eller upptäcka brott på en brottsutsatt plats *kan* vara grund för tillstånd för detta men det krävs att det finns faktiska problem med brottslighet på den aktuella platsen. Det räcker alltså inte att enstaka brott har inträffat utan det behöver kunna visas på att brottsligheten på platsen är påtagligt hög. Om den aktuella platsen är en miljö där människor vistas för avkoppling och nöje bedöms platsen också ha ett större integritetsintresse. Den som ansöker om kamerabevakning på en plats bör också ha provat andra åtgärder först, för att komma tillrätta med problemen.

Vad säger forskningen?

Brottsförebyggande rådet (Brå) gav 2018 ut rapporten "*Fungerar kamerabevakning brottsförebyggande?*". Rapporten bygger på en internationell metastudie, det vill säga en sammanställning av i det här fallet nära 80 vetenskapliga studier på området. Metastudiens frågeställningar var huruvida kamerabevakning har brottsförebyggande effekter och i så fall hur starka dessa effekter är. Effekter av kamerabevakning på upplevelse av trygghet och/eller uppkärande och utredande av brott, som förekommer i diskussionen i Sverige,

har inte i någon större utsträckning varit föremål för studier internationellt varför rapporten inte heller omfattar dessa frågor. Resultaten av metastudien visade följande:

- **Kamerabevakning har effekter på vissa typer av brott, men inte andra.** Effekt ses på fordonsbrott, egendomsbrott och narkotikabrott men inte våldsbrott eller ordningsstörningar.
- **Kamerabevakning har effekter i vissa områden, men inte andra.** Effekter ses på bilparkeringar och bostadsområden (dock ej områden med flerfamiljshus) men inte i centrumkärnor (ex gator, torg, parker) eller kollektivtrafik.

Rapporten lyfter fram att kameraövervakning i första hand syftar till att avskräcka från brott och ordningsstörningar, vilket förutsätter både att möjliga lagbrytare känner till att platsen bevakas och att de i stunden handlar rationellt. Brås rapport lyfter också fram att våldsbrott och ordningsstörningar ofta sker i offentliga miljöer och dessutom inte sällan sker under påverkan av alkohol och/eller narkotika, vilket kan förklara varför dessa platser och brottstyper inte påverkas av kamerabevakning.

Brås rapport lyfter också fram att kamerabevakning, i de fall där det ses positiva effekter, bygger på aktiv kamerabevakning. Med aktiv bevakning menas att personer i realtid tittar på bevakningsmaterialet och vidtar olika åtgärder. Bevakningen behöver också kombineras med andra insatser, som till exempel väktare eller förbättrad belysning, för att ha säkerställd effekt. Passiv bevakning, det vill säga att bevakningsmaterialet spelas in och lagras utan att någon aktivt hanterar utrustning eller material i stunden, har inte några säkerställda brottsförebyggande effekter.

Region Gotlands interna arbete

Regionstyrelseförvaltningen har i närtid gjort ett arbete i hamnen i Visby, med bland annat kamerabevakning av kajområdet. Detta har gjorts utifrån ett säkerhetsperspektiv, för att motverka händelser som stöld, sabotage eller att obehöriga tar sig in på området snarare än möjliga terrorbrott och liknande händelser. Vid större evenemang, som till exempel Almedalsveckan, där det kan finnas förhöjd risk för olika säkerhetshändelser, har regionen ett nära samarbete med Polismyndigheten och ser i dagsläget, utifrån det egna uppdraget, inte behov av några ytterligare åtgärder kopplat till kamerabevakning i offentlig miljö.

Polisområde Gotland

Polisområde Gotland arbetar redan idag med kameraövervakning. I dagsläget finns bevakningskameror på offentliga platser i Visby, som Stora torget, hamnområdet och Östercentrum. Enligt kontakt med polisen är det inte uteslutet att kamerabevakning skulle kunna bli aktuellt på andra platser om ett kunskapsbaserat förebyggande arbete skulle visa att så är fallet. Några sådana behov eller utpekade platser har dock inte identifierats i dagsläget.

Tilläggas kan, utifrån bland annat Operativt samverkansforum och utifrån Polisområde Gotlands nyligen genomförda kartläggning, att kommunen i dagsläget varken har några specifika platser med hög koncentration av brottslighet eller så kallade ”hot spots” eller öppna drogscener.

Bedömning

Motionären talar för att övervakningskameror bör sättas upp i offentliga miljöer, i syfte att förebygga brott. Regionstyrelseförvaltningen bedömer att det finns flera faktorer som talar för att avslå motionen.

För det första finns redan kamerabevakning på flera offentliga platser i Visby (Stora torget, Östercentrum och hamnområdet) och varken Polisen Gotland eller regionstyrelseförvaltningen ser i dagsläget några identifierade behov av övervakning på andra offentliga platser. För det andra är det enligt befintlig forskning på området inte säkerställt att kamerabevakning har någon brottsförebyggande effekt på offentliga platser.

I de fall en utredning skulle visa att det faktiskt kan finnas platser där kameraövervakning skulle kunna övervägas bör en ansökan om tillstånd först föregås av försök att hantera eventuella problem med hjälp av andra insatser. Om kamerabevakning därefter fortsatt skulle ses som ett alternativ så behöver bevakningen, enligt forskningen, vara aktiv och dessutom kombineras med flera andra insatser för att få önskad effekt, vilket kräver stora resurser.

Regionstyrelseförvaltningen arbetar i dagsläget aktivt för att bygga upp den brottsförebyggande samverkansstruktur som beslutades av regionfullmäktige . Förväntningarna är att det arbete som kommer att göras inom ramen för denna struktur, med lägesbild och åtgärdsplan, kommer att ge en god bild av brottsproblemtiken på ön och vilka åtgärder som behöver vidtas.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer därför att detta arbete bör få ha sin gång och att aktuell motion bör avslås.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse regionstyrelseförvaltningen daterad 2024-02-20
Motion daterad 2018-03-26

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Stefan Persson
Regional utvecklingsdirektör

Skickas till

Motionären